

Inspraak hoorzitting 10 april 2026

Herziening Omgevingsbeleid 2025 – Provincie Zuid-Holland

Geachte voorzitter, leden van Provinciale Staten,

Namens het juridische team van Stichting Behoud Open Landschap is een zienswijze van circa 170 pagina's ingediend.

De beantwoording in de Nota van Beantwoording is naar ons oordeel onvoldoende gemotiveerd en weerlegt de ingebrachte punten niet inhoudelijk.

In deze nadere uitwerking worden drie kernpunten toegelicht, die direct raken aan de juridische houdbaarheid van de voorgestelde beleidskeuzes.

1. Bisfenol A (BPA)

Gedeputeerde Staten stellen dat er sprake is van een verwaarloosbare uitstoot van Bisfenol A.

Deze kwalificatie is echter niet in lijn met het geldende juridische kader.

Per 1 januari 2027 geldt voor Bisfenol A in oppervlaktewater een Europese norm van **0,17 nanogram per liter (ng/l)**.¹

Dit komt neer op 0,17 miljardste gram per liter — een concentratie die illustreert dat reeds zeer kleine hoeveelheden relevant zijn voor de waterkwaliteit. Te vergelijken met 1 suikerklontje in 10.000 Olympische zwembaden.

Het feit dat een stof “bijna niet meetbaar” is, betekent niet dat deze geen relevante effecten heeft.

Onder de **Kaderrichtlijn Water (KRW)** geldt dat:

- elke extra belasting van een zeer zorgelijke stof (zzs) moet worden meegewogen;
- verslechtering van de waterkwaliteit **niet is toegestaan**, ook niet wanneer deze ogenschijnlijk gering is.

Plan-MER verplichting

Voordat een omgevingsvisie met zoekgebieden voor windenergie kan worden vastgesteld, dient in het kader van een plan-MER te worden aangetoond dat deze ontwikkeling **niet leidt tot verslechtering van de waterkwaliteit**.

¹ Lidstaten dienen zich reeds vóór afloop van de implementatietermijn te onthouden van maatregelen die de verwezenlijking van het doel van een richtlijn ernstig in gevaar brengen (vgl. Inter-Environnement Wallonie).

Concreet betekent dit dat moet worden uitgesloten dat er extra Bisfenol A in het oppervlaktewater terechtkomt.

Deze toets ontbreekt in het huidige OER.

Selectieve onderbouwing

In de Nota van Beantwoording wordt uitsluitend verwezen naar een onderzoek van Royal Haskoning, waarin wordt geconcludeerd dat de bijdrage van windturbines “verwaarloosbaar” zou zijn ten opzichte van andere bronnen.²

Andere studies, waaronder van Witteveen + Bos, laten zien dat er circa **2 gram Bisfenol A per turbine per jaar** kan vrijkomen.³

Deze informatie is niet betrokken in het OER, hetgeen het beeld oproept van een selectieve onderbouwing.

Juridische consequentie

Voor de juridische beoordeling is echter niet doorslaggevend hoe groot de bijdrage relatief is.

De KRW vereist dat verslechtering wordt voorkomen.

Zolang niet is aangetoond dat geen enkele extra belasting optreedt, kan niet worden geconcludeerd dat aan deze norm wordt voldaan.

Daarmee ontbreekt een essentiële onderbouwing voor besluitvorming op dit punt.

2. Luchtvaartveiligheid

Gedeputeerde Staten stellen dat “Schiphol de aandacht heeft”.

Deze formulering suggereert dat sprake is van een belangenafweging.

Dit is onjuist.

Voor luchtvaartveiligheid geldt een **bindend internationaal normenkader**, gebaseerd op regelgeving van de International Civil Aviation Organization (ICAO), dat rechtstreeks doorwerkt in nationale besluitvorming.

² Uit de Nota van Beantwoording, p. 58: ‘Voor BPA bedraagt de totale geschatte emissie ongeveer 0,2 gram per jaar.’, dit is 200.000.000 nanogram per jaar. In vergelijking met de EU norm (per 1 januari 2027), voor oppervlakte water, van 0,17 nanogram per liter kan dit niet ongemotiveerd als verwaarloosbaar worden beoordeeld.

³ A.M. Schakel, *Beoordeling emissies van BPA vanuit windturbines (143833/24-014.872)*, Deventer: Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V., 2024, p. 5.

Deze normen kunnen niet door provincie of Rijk worden aangepast.

Harde bouwhoogtebeperkingen

In het betreffende gebied gelden harde bouwhoogtebeperkingen.⁴

De bouwhoogte beperking begint aan het einde van de startbaan en loopt geleidelijk op tot 146 meter NAP

Vanaf circa 6 tot 15 kilometer rondom de luchthaven geldt het zogenoemde

Outer Horizontal Surface (OHS):

een horizontaal vlak op circa 146 meter boven NAP.

Bouwwerken die dit vlak doorkruisen, zijn in beginsel **niet toegestaan**.

Dit systeem geldt wereldwijd voor internationale luchthavens, waaronder Schiphol.

De ICAO kwalificeert windturbines expliciet als

“zeer gevaarlijke objecten voor de luchtvaartveiligheid”,

vanwege verstoringen van communicatie-, navigatie- en radarsystemen.

Nationaal kader: Luchthavenindelingsbesluit (LIB)

Deze internationale normen zijn in Nederland uitgewerkt in het **Luchthavenindelingsbesluit Schiphol (LIB)**.

In de Nota van Toelichting bij het LIB (paragraaf 3.2.8) wordt expliciet toegelicht dat:

- speciale toetszones zijn ingesteld om te voorkomen dat hoge of bewegende objecten de vliegveiligheid verstoren;
- windturbines extra risico's vormen door hun hoogte, materiaal, draaiende wieken en beperkte zichtbaarheid;
- zij daarom specifiek moeten worden beoordeeld op effecten op radar, navigatieapparatuur en vliegprocedures.

Verklaring van geen bezwaar (VVGB)

Afwijking van deze beperkingen is uitsluitend mogelijk via een **verklaring van geen bezwaar (VVGB)**.

Dit betreft geen reguliere vergunning, maar een zeer strikte veiligheidstoets.

Op grond van artikel 8.9 lid 4 van de Wet luchtvaart wordt een VVGB geweigerd indien dit noodzakelijk is met het oog op de veiligheid in verband met de nabijheid van de luchthaven.

⁴ <https://hoogtebeperkingen-luchtvaart.nl/?page=Interactieve-kaart>.

Uitzonderingsgevallen

Slechts in uitzonderlijke situaties wordt een VVGB verleend.

Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn wanneer een windturbine wordt geplaatst **in de “schaduw” van een reeds bestaand hoog object**, zoals in industriële gebieden (bijvoorbeeld Tata Steel of havengebieden), waar reeds verstoringen aanwezig zijn en geen extra effect optreedt.

Toetsing aan de feitelijke situatie

Deze uitzonderingssituatie is hier niet aan de orde.

De Vierambachtspolder, Wassenaarsepolder en Nieuwkoopse polder zijn open polderlandschappen zonder bestaande hoge obstakels.

Er is geen sprake van schaduwwerking of bestaande verstoringsruimte waarbinnen een windturbine kan worden ingepast.

Voor windturbines van circa 240 meter, die het OHS-vlak ruim overschrijden, is het verkrijgen van een VVGB daarom **nagenoeg uitgesloten**, zeker binnen het intensief gebruikte luchtruim rondom Schiphol.

Daarbovenop gelden aanvullende beperkingen vanuit militaire radarinstallaties.

Binnen een straal van circa 75 kilometer geldt een maximale bouwhoogte van circa **90 meter**.

Gelet op de huidige geopolitieke situatie is het niet realistisch dat binnen deze zones ruimte zal worden geboden voor verdere overschrijding.

Juridische duiding

De kans dat voor één of enkele windturbines in het open landschap van deze polders een verklaring van geen bezwaar wordt afgegeven, is **nagenoeg nihil**.

Het presenteren van deze randvoorwaarden als afweegbaar, of het doorschuiven van deze toets naar een later moment, doet geen recht aan het bindende karakter van deze normen.

Hier is geen sprake van een onzekerheid die nader onderzocht moet worden, maar van een beperking die op voorhand vaststaat.

3. de vergelijking van alternatieven.

GS zegt:

de Vierambachtspolder is technisch het beste gebied, op basis van een referentieturbine van 240 meter tiphoogte.

Maar daar zit precies het probleem.

Die turbine is daar, gelet op de geldende luchtvaartbeperkingen, in de praktijk niet realiseerbaar. Zonder een verklaring van geen bezwaar van de Inspectie Leefomgeving en Transport kan er voor bouwen boven die beperkingen geen vergunning worden verleend.

Wat betekent dat concreet?

Dat je in dit gebied alleen kunt rekenen met turbines van circa **90 meter** tiphoogte.

En juist dát is niet gedaan.

Dus wat gebeurt hier?

Er wordt niet vergeleken op realiseerbare alternatieven, maar op een fictieve situatie.

En dat is in strijd met de eisen van een plan-MER.

Alternatieven moeten namelijk **realistisch, uitvoerbaar en feitelijk haalbaar** zijn.

Als je rekent met een turbine die juridisch niet gebouwd kan worden, klopt de hele vergelijking niet.

En als de vergelijking niet klopt, valt ook de conclusie weg.

Voorzitter,

een keuze gebaseerd op een niet-realiseerbaar uitgangspunt is geen afweging — maar een schijnafweging.

En op een schijnafweging kunt u geen zorgvuldig besluit nemen.

Conclusie

Leden van Provinciale Staten,

indien de onderbouwing niet volledig is,
en de uitvoering feitelijk niet mogelijk blijkt,

dan is geen sprake van een zorgvuldige voorbereiding,
maar van besluitvorming gebaseerd op aannames.

En op aannames kan geen zorgvuldig besluit worden genomen.